

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și administrațiunea:
Brașov, piața mare Nr. 22. „Gazeta” ieșe
Miercuri, Vineri și Duminică.
Prețul abonamentului:
Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe
trei luni 2 fl. 50 cr. Teri esterne pe șase
luni 14 fr., pe un an 28 franci.

Anul XLVII.

Să prenumere:
la poștele c. și r. și pe la dd. corespondenți.
Anunțurile:
una serie garmond 6 cr. și timbru de 80
cr. v. a. pentru fiecare publicare. — Scri-
sori nefracate nu se primesc. — Manu-
scripte nu se retrămit.

Nr. 22.

Mercuri 22 Februarie (5 Martie)

1884.

Prigonirea limbei române la judecătoria.

Brașov 22 Februarie a. c.

Earăși ne aflăm în fața unui act de flagrantă încălcare a legii în paguba limbei române sevărsită la judecătoria de cercu din orașul nostru, unde trei din patru părți ale populației sunt de naționalitate nemaghiară.

Departate au mai ajuns lucrurile sub regimul neîmplădit terorist al d-lui Tisza, decât nici aceea nu mai este ertată, că depozițiile martorilor citați înaintea forului judecătoresc se scrie în acea limbă, în care s'au făcut și decât se pretinde în numele „limbei statului” dela privați ca se subscrie procese verbale ungurești, pe cari nu le înțeleg și despre a căror cuprins nu-și pot da nici-o seamă!

De câte ori ne plângem, că suntem asupriți și că ni se calcă în picioare drepturile cele mai sante naționale și individuale, cei dela putere și întregul corul slugarnicilor lingai, cari li se închină lor, ne strigă: Aveți legea de naționalitate, nu vă oferă această lege destulă garanție, că nu veți fi maghiarizați și tiranizați?

Aici vrându nevrându ne vine în minte fabula, ce spune, că marele Diogene, fiind odată întrebat de amicii săi, ce se făcă cu el decât va muri, a răspuns: Aruncați-mă nădeva lângă drum. „De vom face acesta” replică ei, „te vor mânca lupii” — „Atunci”, adăuse Diogene, „pune-ți și o beta lângă mine. — Dér nu-ți va folosi nimic, disera ei, căci n'o se te poți apăra. — Decă lucrul e așa, răspunde Diogene, atunci de geaba sunt toate precauțiunile vostre!

Legea de naționalitate, cu care ne totu scot ochii adversarii noștri politici, se pôte bine asemăna cu beta ce-o cerea Diogene dela amicii săi. Ce-i mai pută folosi lui această beta, decât nu mai era în starea de a se apăra în contra lupilor flămânzi. Și ôre nu este totu așa cu naționalitățile nemaghiare din Ungaria? După ce au fost trântite la pământ și legate fedeleș; după ce au fost scose cu totul din administrație, din justiție, din parlament, c'unu cuvântu din tota viața publică, li se dete legea de naționalitate dicându-li-se: apărați-ve cu ea limba și naționalitatea! Vai și amar de acea apărare, cându omului îi sunt legate mâinile și picioarele, cându i se pune și scălușul în gură și cându dușmanul lui are și pânea și cuțitul în mână!

„Edictul pörta titlul „egală îndreptărire a naționalităților” și declară populațiilor Ungariei, că voru avé drepturile egale cele mai minunate, numai câtu limbile lor se facă locu limbei maghiare în toate afacerile importante și publice. Dóra niciodată nu a pășit în lume minciuna unei legi cu-o obrăsnică așa de îndrăsnică.” — Cu aceste cuvinte caracteriză F. de Löher în broșura s'a „Maghiarii și alți Ungureni” garanțiile ce le oferă popórelor nemaghiare articolul de lege 44 din anul 1868.

F. de Löher a scris broșura lui la 1874. Patunci încă nu se cerea se capituleze limbele nemaghiare decâtu numai în „afacerile importante și publice”. Incă stéua lui Tisza nu resărise pe firmamentul globului ungureș. De atunci însă trecu aprópe 10 ani și de opt ani încóce cabinetul Tisza fericesce popórele acestor țeri de vai de capul lor. Adí am ajuns multu mai departe, căci limbele nemaghiare trebuie se cedeze locul lor limbei maghiare și în acele afaceri, ce nu sunt nici importante, nici publice. Casul despre care vom

se vorbim, va dovedi adevérul afirmării noastre și va ilustra totodată în modul cel mai bătător la ochi miseria împrejurărilor desparate în care trăim.

Un cetățean de naționalitate română din Brașov este citat înaintea judecătoria de cercu de aici ca martor într'un proces. El cere, că se scrie procesul-verbal în limba lui, căci limba maghiară nu-o scie și prin urmare nici nu pôte subscrie un protocol ce nu-l înțelege. Ba Românul nostru merge încă un pas mai departe și în galanteria s'a face concesiunea de a se scrie depozițiile sale și în limba germană, pe care o înțelege. Răspunsul ce-i s'a dat de către ómenii dreptății a fost: „Decă vrei procesul-verbal românesc du-te în România, de vrei nemțesc du-te în Germania, dér aici este țera nemgureșă și protocoalele nu se scriu decâtu în limba statului — așa cere legea.”

Sérmană lege! Câtu mai ești de hărțuită, tărăită și batjocurită! Nu-i destul, că te-au făcutu se minți cu-o „obrásnică îndrăsnică” înaintea lumii, că popórele din acestu stat sunt „egalú îndreptărite”, ci până și în acele casuri, unde paragrafi tói vorbescú limpede și lámuritú, unde ei nu mai lasă deschisă nici o porțită volniciei celui mai tare, ci se pronunță categoricú, și aici te chiamă ca se mărturisești strîmbu pentru mai mare gloriă a „limbei statului”!

Unde sunt numai paragrafi vestitei legi, acei paragrafi, cari și în micile și neînsemnatele concesiuni ce le facú au fost zădărniciți prin ordonanțe ministeriale, și prin praca celor ce stau în serviciul faimósei „idei de statú”, care privesc țera ca o căldare, în care se fierbe zamă cu paprică și unde trebuie se între și se se topescă totu ce se găsește în țera? Eată-i unul după altul: § 7, § 8 și § 9 (art. de lege 44 din 1868).

Celu d'antăiu face introducerea, ear §-ul 8 dice apriatú și necondiționatú, că „martorul se ascultă numai în limba sa maternă.” Va se dica „după lege”, pe care nici ordonanțele ministrilor, nici praca judecătorescă nu-o potú șterge, martorul are dreptú a cere ca protocolul, ce se ia cu el și care trebuie se-lú subscrie, se fie redigatú în limba lui maternă.

Nu-i destul însé cu atăta, ci aceeași lege mai pretinde în § 9, că acolo unde trebuie se întrevină avocatul atătú cu privire la sentință câtú și la pertractare „se se susțină pretutindení (mindenitt) usulú de până acum” (adecă de dinainte de 1868, cându sa adusú legea).

După acelu usú la tribunalele din Făgăraș, Năsăud, Alba-Julia, Gheșla, Deva s. a. s. a. procesele se pertractău cu părțile române în limba română și sentințele se aduceau totu în acea limbă, ear la toate judecătorile singulare unde se aflau júđi románi toate se lucrau numai românesc.

Usulú acesta s'a mai respectatú cum s'a respectatú până la 1875, cându se ivi pe scenă „sdrobotorul de naționalități” Tisza Kalman. De aici incolo sănătate bună paragraful 9! La judecătoria de ocolu din Brașov, fostulú jude (românú) scriea sentințele conformú vechiului usú sancționatú prin lege în limba română, dér fú opritú și amenințatú. Ordonanțele ministeriale începura a interpretá legea așa, că administrația internă judiciala e ungureșcă — adecă delibărările și corespondența între judecătoria. Advocatii au fost constrinși ca se scrie și se pledeze în-

*) Ungureșca: „Tanhallgatást a kiballgatott személyek nyelvén eszközözi...”

aintea forurilor judiciale numai unguresce, ear acum am ajunsú, cum se vede, așa departe ca și dela martorii privați se se pretindă, ca se mărturiseșcă unguresce cu toate că depozițiile lor nu se ținú nici măcarú de „administrația internă”.

Ear §-ul 8 și 9 alú legii „pentru egala îndreptărire” stă neclintitú și neatinsú în cartea de legi ca mărturia a grozavului liberalismú, cu care sunt tractați martorii nemaghiari în statulú ungarú!

Am ajunsú dér așa departe ca limba română se fie silită a cedá loculú limbei maghiare și în afaceri neînsemnate și de caracterú privatú. Până cându și până unde? — E timpulú ca se ne gândimú seriosú la unú remediu și se nu mai suferimú în tăcere acte de volnicia și de încălcare a legii, căci despotismulú va deveni cu atătú mai cutezătorú cu câtú noi vomú fi mai îngăduitori.

Eatá casulú amintitú mai susú după cum ni-lú împărtășescú bravulú nostru conaționalú, locuitorú în Brașov, d. Petra-Petrescu:

Brașov, 2 Martie st. n.

D-le Redactorú! Permiteți-mi se vé comunicú următorea întâmplare caracteristică:

La 28 Faurú am fost citatú la judecătoria cercuală de aici ca martor într'o causă de proces. În fățișându-mé la óra fixată în biuroula d-lui jude de cercu Skita, am fost îndreptatú la protocolistulú, care avea se-mi iea fasiunea. Acesta cum imi vede citațiunea și pune mâna pe unú tencú de hárțitú și scóte o colá de protocol. Védéndu eu, că capulú acesteia este tipáritú unguresce, m'am temutú, că și fasiunea imi va compune-o totu unguresce și așa mé adresa-i către protocolistulú: „Dle, te rogú a luá procolulú séu în limba română séu în cea germană, pentru că maghiara nu-o înțelegú și în limba acesta nu-lú voiú subscrie.” — „Aicr”, — imi răspunde la momentú și în tonú iritatú protocolistulú: „e țera ungureșcă, și nu se ia protocolú în altá limbă. Decă vrei românesc du-te în România, decât vrei nemțesc în Germania!”

Frapatú de atăta urbanitate și gentileță m'am gânditú nițelú, ce se-i răspundú. — „Bine, d-le i-am quisú, e tréba d-tale, ce faci, dér eu protocolú maghiarú nu subscriu.”

Interogatoriulú s'a făcutú nemțesc. În fine totu nemțesc imi spune, că densulú ar fi scrisú așa și așa după cum aș fi fasiunatú, și mé provócá se subscriu. „Nu subscriu, d-le, pentru că nu înțelegú ce ai scrisú.” Védéndu-lú, că-și aduná hárțitile, ílu întrebú, decât mai am ceva, ori mé potú duce? La acestea íși ia protocolulú subsuóra, mé chiamă cu sine și mé conduce la d-lú jude de cercu.

Am priceputú îndată, de ce se tractéză și mé bucuramú în mine dicându-mi: D-lú jude, bárbatú cultú, omú alú dreptății, pusú anume de d-lú ministru se apere dreptatea de sigurú nu va aprobá purtarea necorectă a protocolistulú.

Ajunși în odaiá protocolistulú descopere d-lui jude crima mea, celú puținú așa am presupusú, pentru că fata d-lui jude a începutú a se înroși și după ce a vorbitú câtva cu protocolistulú se adresá către mine, însé într'unú tonú, la care nu mé așteptamú de locu: Trebuie se subscrii. Protocoalele nu se ia decâtu în limba maghiară, limba statului. Așa cere legea. (?)!

D-lú jude a avutú amabilitatea a pomeni și d-sa de „țera românescă” probabilú, că decâtu trebuia se colindú și mai departe în afacerea asta, aș fi fost îndreptatú până prin fundulú Australiei. — „D-le jude, i-am reflectatú, nu voiescú se mé disputú cu d-ta. Eu am rugatú pe d-lú protocolistú înainte de a luá protocolulú se nu-lú facú unguresce, pentru că nu-lú

înțeleg. Prin urmare nu-lă potă subscrie.“ — „Decă nu-lă vei subscrie, te voiu mai cită odată și voiu pune ună traducătoră pe spesele D-Tale, și de nu vei vrea să plătesc, se scii, că te voiu pedepsi conformă legiloră. Nu 'r-a spusă d-lă protocolistă ce a luată la protocolă?“ — „Pardonă-mă dle jude. Ceea ce mi-a spusă d-lă protocolistă nu sunt datoră să credă, ér legea, care mă silescă să subscriu ună protocolă într'o limbă, pe care nu o pricepă, nu-mi e cunoscută. Protocolulă nu-lă potă subscrie. D-ta fă ce-ț comandă legea. Decă acăsta mă va condamnă să plătescă ceva, voiu plăti. Așadără potă așteptă altă citațiune?“ — „Da.“ — „Atunc, complimentele mele.“

În situațiunea, în care m'am aflată și față de declarațiunile mai multă decâtă categorice ale d-lui jude în privința atotputerniciei „limbei statului“ ar fi fost cu totulă zadarnică o încercare din parte-mi, a mai discuta cu d-lă jude despre ceea ce este în adevărulă lege și despre ceea ce este numai volnică și forță. Eu însă cândă am făcută pretensiunea de mai susă, n'am lucrată numai împinsă de necesitate ci și în conștiința dreptului ce-lă am chiar după legile existente, ér d-lă jude mi-a rămasă datoră să-mi dovedescă, că eu ca cetățiană ală statului nu am acăstă dreptă.

Petra Petrescu.

Cronica evenimentelor politice.

Articululă „Românului“, despre care amă vorbită în numărulă trecută, țice după o mică întroducere:

„Comitetulă permaninte alesă de conferința ținută în Sibiu la 1880 a adresată națiunii române ună manifestă, în care îndemnă pe alegătoră a se grupă în giurulă ideei naționale.

Ca Români, interesată mai multă de câtă orf cine și ca frați și ca vecini, ca bine și fericită să fie frații nostri, nu putemă de câtă să felicitămă pe comitetă pentru buna lui ideă.

Luptă și luptă în unire, cu acela-și scopă, cu acela-și gândă și cu egală devotamentă din partea tuturoră, este mijloculă celă mai sigură d'a ajunge la isbândă mai curândă s'eu mai târziu, dér neapărată.

Acăstă adevără, a cărui confirmare o găsimă mai la fie-ce pagină a istoriei, ne permitemă a-lă aminti frațiloră nostri de peste munți.

Li-lă amintimă, pentru că vedemă în diarele loră vorbindu-se de deosebiri de vederi, de partide.

Cei persecutați nu potă vedé decâtă într'ună felă, nu potă avé decâtă o dorință, nu potă fi decâtă o partidă, partidă mântuirii națiunii de relele ce-o bântuie și garantarea viitorului ei.

Ecă drapelulă în giurulă căruia ori-ce Română e datoră a se grupă și pentru a cărui isbândă să fie gata la sacrificii.

Acăsta fiindă scopulă, mijlocele de a-lă ajunge împrejurările le voră otări și împune.

Totuși, și asupra mijloceloră învățămintele istoriei nu potă și nu trebuie a se dá uitării.

S'a vădută, că până-acum dela Maghiari nimieci nu s'a putută dobândi prin frățescă înțelegere.

Decă d'nsă, s'eu celă puțină conducătoră loră, pe cândă în esilă erau și lucrau pentru liberarea patriei loră nu putură înțelegere și adoptă ideea egalei îndreptățiri a naționalitățiloră, cu atâtă mai puțină putemă speră, c'o voră înțelegere acum, cândă au în mână puterea și se nutrescă cu trista iluziune, că totă le este permisă și posibilă.

Prin urmare, după a noastră părere, speranța de a dobândi ceva, fără o luptă lungă și susținută cu iubire și unitate de toți Remâni este o iluziune.

Trebuie dér luptă, din partea tuturoră și prin tôte mijlocele legale.

Ecă ce, ca Români, ne permitemă a țice frațiloră noștri de peste munți.

Legăturile dintre conservativii unguri și conservativii austriaci nu se mai potă tăgădui. Diarulă „Vaterland“ din Viena este organulă, în care se reflectă solidaritatea intereseloră conservative de dincóce și de dincolo de Laita. Într'o corespondență, ce-o primescă acăstă diaru din Pesta, se țice între altele: „Partida (conservativă) se va luptă cu sistemulă de guvernare actuală, pentru că vede, că este perniciosă pentru țără și populațiunea ei; pentru că prin acăstă sistemă au fost discompuse stările în Ungaria, și statulă precum și societatea sunt amenințate de catastrofe primejdióse. Partida cere o reformă sănătósă în tôte părțile vieții publice. Ea nu este prin urmare retrogradă și nu e nici o reacțiune

feudală-clericală, care se voiescă a face să reinviă stările dinainte de 1848.“

„Acăsta partidă este însă decisă a face resistință energică tendințeloră de predominare ale liberalismului șablonistă și a respinge și delatură pe acăști ninători de țără și de popóre. Individualismulă nemărginită, care discompune în atóme societatea și a slăbită s'eu a ruptă tóte legăturile sociale, este și isvorulă nesecată ală lupteloră de rassă, ală șovinismului neastemperată, ală permanentei îndușmării, anatemisării și suspițiunări a naționalitățiloră și confesiuniloră, ce locuescă în stată. Partida creștină-conservativă ține tare la caracterulă istoric-polică ală rigatului ungară și fi conservă prin aceea totodată conducerea națiunii ungare, basată în istoriă și în lege. Dér acăstă caracteră ungrescă națională ală țeriloră corónei s-lui Stefană nu cuprinde în sine nicidecum persecutarea s'eu amenințarea popólororă nemaghiare. Elă n'are nimică comună cu șovinismulă, care amenință pacea, concordia, existența și viitorulă țerii. Ungaria forméză de mai multă de o miă de ani ună adăpostă (?) căutată ală diferiteloră popóre, cari au putută se-și afle acolo neturburată desvoltarea loră culturală. Statulă n'a împedecată acăstă desvoltare (!) ci dincontră a înaintat-o și sprijinit-o în propriulă s'eu interesă. Numai șovinismulă disolvantă, acăstui fătă fatală ală liberalismului modernă, i-a succésă de a provocă în modă artificială ună contrastă amenințatoră între acăste popóre și aședămintele statului ungară.“

Se vede la prima ochire, că corespondentulă lui „Vaterland“ vorbesce mai multă ex cathedra cum ar dori elă se fiă. Elă ignoréză suferințele Româniloră din trecută, dér pentru viitoră profeséză ideile liberale. Ar fi bine, decă conservatoră unguri în adevără ar fi conduși și ei de asemeni ideii.

În ședința dela 3 Marte a. e. a camerei ungare s'a discutată proiectulă pentru construirea călei ferate strategice Muncaci-Stry, prin care se se stabiléscă o legătură între Lemberg și Pesta precum și între Lemberg și Fiume. Cu ocasiunea acăstei discusiuni ministrulă-președinte Tisza a declarată, că după a s'a părere situația esterióră este fórte pacifică; dér nimenea nu póte garantă, că va remané așa. D-lă Tisza mai țice, că guvernulă rusescă este hotărită de a susține pacea cu Germania și cu monarchia noastră, dér precum guvernulă rusescă nu lasă a fi reținută prin acăsta în lucrarea de completare a rețelei lui de drumă de feră dela apusă, tocmai așa nici monarchia noastră nu póte remané neactivă (!) Proiectulă s'a primită apoi de toți deputații afară de câțiva din stânga extremă.

Se scrie din Berlină diarulă „l'Indépendance belge“: „România a propusă Germaniei încheierea unui tractată consulară, întocmai ca și convențiunile în privința aceluiași obiectă, ce Germania le-a încheiată cu celelalte state. Negociările au începută la Berlină. Acăsta este singurulă tractată, ce a lipsită până acum pentru a consolidă relațiunile între cele două țeri. România a încheiată deja o convențiune comercială cu Germania în Iuliu 1881. Estrădarea criminaliloră se face fără tractată formală în urma unei înțelegeri, pentru a țice astfel, verbale.“

La banchetulă, ce s'a dată în onórea marelui duce Mihailă de cătră ambasadorulă rusă din Berlină a redicată generalulă Gurko următorulă toastă: „Deórece în puterea funcțiuniloră mele locuiescă în cea mai mare apropiere de Prusia, propună, ca să bemă în sănătatea bravei armate germane, pentru care am ună adencă respectă și cea mai mare stimă. Mulțămescă demniloră reprezentanți ai acăstei viteze armate pentru amicală primire și binevoitóra ospitalitate, cu care am fostă primită în acăstă țără. Golescă acăstă păhară întru prosperarea soldatului germană. Prusianulă General-Lieutenant de Boehnă respunse: „Béu în sănătatea vitezei armate rusesci și a glorioșiloră ei reprezentanți, cari au fost trâmisi cu acăstă ocasiune. — Împăratulă Wilhelmă donă la toți suboficeră regimenteloră rusesci, cari au fost reprezentate cu ocasiunea serbărei sf. Gheorghe la Berlină, cu câte ună ceasornică de aură Remontoir. Afară de acăsta au primită gradele inferióre 1000 ruble

spre a cumpără presenturi pentru rudeniile loră de acasă.

Se asigură, că generalulă Gurko a avută la Berlină câteva conferințe cu mareșalulă Moltke și cu ministrulă de resbelă germană Bronsart cu scopă de a se înțelegere asupra dislocațiunei trupeloră, ce erau grămădite la fruntariă. Óre acăste conferințe se se fi mărginită numai la atăta?

Se vorbesce, serie „L'Indép. Roum.“ despre ună conflictă, ce s'ar fi ivită între guvernulă română și Pórtă otomană. Turcia refusase până acum de a acordă execuatură agențiloră noștri consulari. Guvernulă română care reclamase de mai multe ori, a făcută cunoscută sublimei Pórti, că, decă într'ună timpă anumită, ea nu va acordă acăstă execuatură, atuncă și elă nu numai, că o va refusă noniloră agenți otomani, dér il va retrage și pe ceea deja acordată agențiloră acuma în funcțiune.

Diarulă „Narodni Listy“ i se comunică din Zara, că după nisce sciri sosite acolo din Scutari, trei triburi albanese au năpădită la 17 Februaru asupra gardei muntenegrine dela fruntariele de lângă Gruda și Krajna și au răpită păstoriloră muntenegrini mai bineca 1000 de capete de vite mici. Muntenegrini urmăriră pe Albanesi și prinsă 30 de inși din tribulă Hotti, cari fură duși la Rieka și voră fi judecați în Niesici.

Emilio Castelar, marele republicană spaniolă a scosă de sub tipară o carte intitulată: Istoria anulă 1883. În acăstă carte se vorbesce întâi de incidentulă flierării regelui Alfonso în Parisă. Castelară recunosce, că regele a făcută mare eróre, făcendă călătoria sa în Germania și jucandă acolo ună rolă atătă de umilitoră. Nu numai interesele bine înțelese, dér chiar mândria Spaniei, ceră ca regele să se feréscă de ună tutorată morală ală Genmaniei și să mērgă în tóte cu Francia, țără suroră. În același timpă însă elă condamnă scandalulă din Parisă, nu fiindă-că în persóna regelui Alfonso, ar fi putută ofensă poporulă spaniolă, dér fiindă-că republicană francesă flierandă pe Alfonso au consolidată monarchia în Spania, ceea ce nu este de sigură în folosul loră. Despre politica interióră a Franciei Castelară țice, că este cea mai nemerită pentru consolidarea republicei. Elă nu se îndoesce, că republica va puté deslegă cu succésă tóte cestiunile mari sociale și politice, cari o preocupă.

Situațiunea în Sudană se pare, că s'a schimbată în favórea Anglesiloră. În 1 Marte a sosită la Londra o depeșă a comandantului anglesă generală Graham, care anunță o victoriă a Anglesiloră la fântâna dela Tel el Keb, unde și-au fostă redicată șanțuri insurgenții din Sudană. Trupele anglesă compuse din 3000 de ómeni infanteriă, 750 de ómeni cavaleriă, cu 7 mitraileuse și 8 tunuri au atacată pe insurgenți și au luată șanțurile cu asaltă. Patru tunuri Krupp, trei alte tunuri și multă munițiune a cădută în mâniloră. Bătălia a durată trei óre, căci insurgenții s'au bătută bine. Ei se fi fostă cu totulă 10,000 la numără și se fi pierdută mai multe sute de ómeni, pre cândă Anglesii vorbescă numai de 28 morți și 142 răniți. Generalulă Graham abia este la începutulă lucrului și va mai avé încă multe greutăți până se pótă înfrânge puterea insurgențiloră.

Bismark și aliații lui.

Cetimă în „N. fr. Presse“:

„Ce a putută îndemnă pe cancelarulă Bismarck, ca să se întorcă éră cătră Rusia, acăsta pentru noi muritoră este ună misteriu diplomatică. Dér ună lucru este limpede, că politica orientă a cancelarului germană și-a terminată o circulațiune, ea prin apropierea de Rusia s'a întorsă acolo, de unde a plecată la 1875. Să urmărimă politica germană în mersurile ei memorabile. Nimeni nu se îndoesce, că de ară vr'ută Bismarck, ar fi putută împedecă resboiulă în contra Turciei. Elă n'a făcută și a împedecată pe alții de a-o face. A lăsată Rusiei mână liberă în Orientă, apără la 1876 procederea Rusiei în parlamentulă Germaniei, lăuda desinteresarea și intervențiunea Rusiei pentru drepturile creștiniloră din Orientă. Chiar și după aceea a ridicată amicitia Rusiei cu Germania până la cerin și la 1878 țice cătră Eugenă

Richter : „Pentru de a altera relațiunea bună, solidă, centenară cu Rusia se ceră alți oameni decum ești Dta.“

Ce a îndemnatu pe cancelariul germanu, de a lăsat în neacasul lui Andrassy, ca Rusii să treacă peste Balcani până la Adrianopole și să meargă în snburbiile Constantinopolului? Recunoștința pentru pasiva asistență a Rusiei în 1870? Lipsa de înțelegere a relațiilor orientale? Despre acesta ne va da odată deslușire istoria. Congresul dela Berlinu însemnăză întărcerea politiceii lui Bismarck, care acuma se trudi de a smulge Rusiei o parte din isbândi, care le mulțamea coniventei prusiene. Este mărimea procederei Bismarck, care nu-i scutiță de greseli de a cunoșce greselile și de a căută după puțință a le îndreptă. Resultatul politiceii bismarckiane ar fi fost, că Rusia ar fi devenitu o putere univeisală. Acum problema era, ca să impedece acesta. Rusia atât de aprôpe de ținta sa, să vedă, pusă la ordine, de aceea privea congresul dela Berlinu ca o pierdere și căută să și ia revanșă. Atunei la 1879. Gorciacov întinse firele spre Franca, panslavismul începă a se înfuriă și a amenință pe Germania și Austria. Bismarck își întrerupse cura, merse dela Gastein la Viena și încheiă acea alianță cu Austria, ală căreia ascuțisă eră îndreptată contra Franceii și a Rusiei, și care dela 1879, până acum a predomină situația europenă, și a formatu unu punctu de atracțiune pentru statele micș în Orientu, precum și pentru Italia la sudulu Europei. Se părea, că nici nu pôte fi altfelu, decât ca Austria și Germania să remănă aliate, er Rusia și Franța să fie isolate. Și eti, că deodată se schimbă situația cu totul!

Cu totă puterea se lucrăză din amândouă părțile spre a restabili amicitia ruso-prusescă de o sută de ani. Giers merge la Friedrichsruhe, Țarul trimite împăratului Wilhelm tocgul de feldmareșalul cu briliante, prințul de coronă germanu este salutat în Genua printr'o escadră rusescă, marele duce Mihailu vine cu-o deputațiune de cavaleri ai ordinului Sf. Gheorge la Berlinu, și Orlov „amicul credinciosu ală Germaniei“ merge dela Parisu la Berlinu, trupele dela fruntarii se retragă — înstrăinarea încetăză și face locu erăși amicitiei; pôte că încă de aci încolo are să devină și mai și mai. Alianța cu Austria se vede că este numai unu mijlocu ală politiceii germane, care e condusă numai de unu gându: de a isolă pe Franca.

Acțiunea rusescă în Orientu i-a fostă binevenită lui Bismarck, căci ea a ocupat pe Rusia și a reținut-o de a intră în legătură cu Franca, ce căută alianța ei. Egoismul sănătosu este motorul politiceii imperiale germane. Interesele statului austriacu sunt identice și garantăză continuarea alianței. Cu tôte astea s'a făcutu o schimbare. Austria e față de Rusia într'o nouă situațiune; pacea ei cu Rusia depinde mai multu decât înainte de amicitia ei cu Germania, o greșelă a politiceii sale i-ar puté crea doi inimiză în locu de unu. Politica germană s'a întorsu odată în giurul osiei sale; pentru Austria însă începe unu nouu capitulu ală politiceii sale internaționale. Problema omienilor noștri de statū e ađi mai grea ca ori și cându...

Convocare.

În urma scriptei Pré Onoratului Comitetu electoralu permanentu ală partidei naționale române din Sibiu cu data 10 Febr. a. c. alegătorii români din municipiul Clușului adunându-se în 2 Marte a. c. la una consultare, au decisu, să se țină adunarea generală a alegătorilor români din comitatul Coșognei și municipiul Clușului în 12 Marte (ziua tégului) la 11 ore a. m. în localitatea casinei române (casele parochiali rom. gr. cat.) pentru constituirea clubului electoralu.

Subscriși avemu onore a invita prin acesta la adunarea amintită pre toți alegătorii români susu memorati, și în specialu pre on. membri ai congregațiunei comitatense, rogându-i ca să se înfățișeze în numărū câtū de completū.

Clușu, în 2 Marte 1884.

Din însărcinarea conferinței

Juliu Coroianu,
președ. ad hoc.

Basilu Podoba,
secretaru ad hoc.

Invitare

cătră onor. alegători români din comitatul Timișului.

Onorați alegători români! Timpulu alegerilor de deputați dietali, pentru venitoarea sesiune dietală, se apropiă tare. Tôte poporele conlocuitoare, tôte partidele din țără s'au apucat de lucru și se pregătescu pentru actulu electoralu, carele este de cea mai mare însemnătate în țără, pentru poporele din țără. Nu se pôte

că alegătorii români să remănă nepăsători și să nu se intereseze și dênșii de mișcămêntulu electoralu pornitū în țără.

Românii au deja o programă politică, satorită de memorabila conferință a delegaților alegătorilor români, ținută la Sibiu în zilele dela 12—14 Maiu din anul 1881. Acestă programă este liberală față de voința alegătorilor în punctulu acțiunei; ea lasă la libera voință a alegătorilor: ca să se candideze de deputați atari bărbați, cari aderăză la principiile cardinale politice ale aceleiași programe, ori să pacteze și să alégă împreună cu alte partide bărbați din alte partide opoziționale. Numai una se cere necondiționatū în programa din Sibiu, dela alegătorii români din părțile ungarice și banatice, și acesta e: activitate!

Atâtū respectulu moralu față de-o corporațiune așa de alésă și însemnată, precum fū conferința din Sibiu, câtū și propriile interese bine înțelese ale populațiunei române din patriă, impună fie-cărui Românu, binesemțitoru datorința d'a respectă conclusele ei și d'a le execută.

În câtū pentru alegătorii români din părțile de mēdădi ale țerii (Ungaria și Banatu) prima recerință este: activitate! A se dezvoltă o activitate, fără o organizare recerută — nu este posibilū; deci în activitatea noastră privimū ca primulū pasu organizarea, anumitū însă constituirea unui comitetu centralu electoralu, carele se doreșce și din partea onor. comitetu permanentu din Sibiu. — pentru fie-care comitatū, se paratū.

Ne amū ținutū d'era de datorința a luă inițiativa în cauza organizării pentru comitatul Timișu, în care scopu ne permitemū a convocă o conferință electorală pe ziua de 5/17 Marte a. c. în Timișora cu începutulu la 10 ore înainte de m. în localitatea otelului „Principele de coronă Rudolfu“, la care invitămū respectuosu, pe acestă cale, pe fie-care și pre toți alegătorii români din acestu comitatū, cari aderăză la programa din Sibiu.

La ordinea zilei punemū următoarele puncte: 1. Deschiderea și constituirea provisoră a conferinței. 2. Instituirea unui comitetu permanentu electoralu, cu reședința în Timișora, pentru întregu comitatul Timișu. 3. A se luă mēsuri, ca în fie-care cercu electoralu, să se constituie câte unu comitetu electoralu, de cercu, din membri partidului naționalu. 4. Propuneri eventuale cu privire la acțiunea electorală, a alegătorilor români.

Onorați alegători! Numai considerațiunū de interesu generalu și patrioticu, bine-priceputū, ne au îndemnatu spre acesta inițiativă, credemū, că scopulu ei este o recerință, o necesitate recunoscută și apreciată de toți. Vē rogămū d'era, să concurgeți cu sprijinulu D.-Vostre întru realizarea scopului. În numele dreptății, ală intereselor populului și națiunei române din patriă-ne comună Vē invitămū la acestă conferință. Timișora în 16.28 Fauru 1884.

Colegi alegători din comit. Timișu:

M. Dreghiciu, protopop. P. Rotariu, avocat, redact. Em. Ungurian, avocat. Vincentiu Pop, adv. Jebelin. G. Lazaru, adv. Vinga. Vas. Pop, adv. Aradulu nou. Alex. Crăciunescu, preotū, Petru Augustinu, proprietariu în S. Chinez. I. Baica, învetațoru în Retișoru. G. Maghețiu, în Sacoșulu ung. Vich. Prohabu, preotū în Sosdia. Em. Andreescu, inv. în Beregsen.

Din Bucovina.

Unu răspuns la nisce articulu.

(Urmare și fine.)

Privimū mai departe și celelalte cheltueli ce le au omienii noștri parte din obiceiuri vechi, nestrămutate, parte din obiceiuri aședate de parochi, cari își dau silință a îndreptă parochiele. Îndreptare e la mine identicu cu sērăcirea și aducerea la sapă de lemnū a populului. Câte obiceiuri! Câte sume se istrăvescū fără nici unu folosū! Gospodarul n'are nici unu venitū. Ce agoniseșce, dă mai departe. Preoțimea îl ține în prostia, căci interesul personalu îi dictăză. Și totuși strigă toți, că se jertfescū pentru poporū! Strigă numai gura, inima tare. Cândū serăcesce îlū numimū leneșu, ne spalămū mînile ca Pilatū, ne apărămū înaintea lumei și ne silimū a află cause ale sērăciei. Ori ce ideă, ce se ivesce în mintea noastră într'unu momentu criticū, o punemū ca isvorū alū meseriei. Mē reîntorcū cu inima sdrobotă la calculul meu. Unu suspinū îmi iēsă din sufletū, cândū cugetū la sumele pe cari, trebuie să le ișirū. Trebuie

ca lumea să ne cunoșcă durerile adevărate și să nu fie sedusă prin nisce articulu, cari-sū meniți să ne astupe ochii și gurile. Cunoscū populul. Îi cunoscū durerile și pentru că le cunoscū de aceea scriu. Luămū în fiecare satū 70 de copii născuți. Calculămū unū botezū 1 fl. Într'unu satū 70 fl.; în 200 14.000 fl. Fiecare liturghia într'o Duminică sēu sērăbătore mare, dă parochului unū venitū de 5 fl. Numărămū pe anū 70 de liturghii; prin urmare în fiecare satū 350 fl. În 200 sate suma de 70.000 fl.

Ajunurile crăciunului și iordanului 40.000 fl. și apoi pentru întreaga Bucovina: Spesele pascilor 20.000 fl. Sfințirile caselor 8.000 fl. Parastasele 10.000 fl. Molitvele 5.000 fl. Spoveditul și cominicalul 2.000 fl. Posturile, mai alesū celū mare 15.000 fl. Testimonii și petițiunile 10.000 fl. Alte mēruntășuri 10.000 fl. D. e. a luă plată pentru testimonii de paupertate, a cere despăgubire pentru comisiune dela omienii respectivi, dēcă funcționarii și-au luatū libertatea a face visită parochului și au fostū pofțiți la masă. Aceste nu-sū vorbe în vântū, ci casuri concrete. Sē se afle cineva, care să dorēscă publicarea numelorū din cestiune, o voiū face cu plăcerea cea mai mare.

Darea cea mai mare o are populul nostru față de preotū, sumele de susū ne arată. Mergeți sume în lumea întrégă și spuneți celorū ce vē vorū ceti, că ați eșitū din sudōrea populului și ați trecutū în mînile celorū învetați, în mînile conducătorilor voștri. Duceți-vē și vē înfăoșăți ca o causă a serăciei! Er în trecătū spuneți, celorū ce vē vorū întrebă și se vorū interesă de voi, spuneți-le că v'amū trimesū în numărū multū mai micū, de cum sunteți în adevēru! După ce veți cutrieră lumea, înturnați-vē la locul vostru celū adevēratū. Fie-vē milă de cei ce vē au agonisitū în sudōrea feței și v'au perdutū în șirōie de lacrimi!

După o mică abatere și întârziere reviu la isvōrele articulu. Nu putemū afirmă positivū, că fumatul se numeră între isvōrele serăciei. Mai întrégă lumea fumēză. Dēcă tăbacul serăcesce populul românu, ce se dicemū despre celelalte popore înaintate în cultură? Coloniele germane în Bucovina și ele fumēză și bēu și bere și totuși stau în fruntea țerii!

Cu totul falsă și neîntemeiată e părerea, că populul serăcesce și de aceea că dă bani cu camată. Poporul dă bani cu procente — numai dēcă are — ori la ai sēi, ori la străini. Căștigulū în ori și care casū rămâne la poporū. Aici nu putemū află o causă a serăciei, chiar dēcă amū fi cei mai iscusiti. Susținū contrariulū părerii din cālindariu. Economia ne arată, ea îmi dictăză. Mē mirū, cum a pututū autorulū să reocomānde populului românu, ca să-și ție banii în ladă fără fructificare. Pretensiune falsă, unū sfatū greșitū. O cutezare pré mare din partea autorului.

Totū pe astă trēptă stă afirmarea, că populul nu-și vinde pânea în tērgū ci acasă; și de aceea numeșce acesta unū isvorū alū serăciei. Sē analizămū puținū aceste cuvinte. Dēcă își vinde populul pânea acasă cu prețū mai micū decâtū în orașū, nu urmēză, că e în pagubă. Unū esemplu. Unū gospodarū are de vëndutū douē corețe de grău. Elū vinde acasă corețulu cu 20 cr. mai efinū decum l'ar vinde în tērgū. Acum se privimū contrariulū. Ilū mănāmū pe omū în tērgū. Unū carū cu doi boi s'au cu doi cai duce grăulū. Femea sēu feciorulū îlū insoțesce pe gospodarū, căci are lipsă de unū ajutorū. Ei perdū o ăi întrégă și au și spese. De remăneau acasă, ar fi pututū agonisi 2 persōne cu 2 vite celū puținū 2 fl. și erau scutiți de spesele din orașū. Prin vëndarea acasă a perdutū 40 cr. prin vëndarea în tērgū 2 fl. 50 cr. Se vede, ca autorulū a căutatū multū, numai să înșire mai multe isvōre credēndū, că prin asta va culege lauri din partea națiunei sale. Ultimulū isvorū sēu cu cuvintele din cālindariu „pricina pricinelorū, că omienii noștri serăcescū, e lipsa de carte și de învățatură“. Ori care cetitorū alū acestorū rēnduri e necesitatū să le numēscă ca adevērate, fiindū de ele convinsū pe deplinū. Sē fie populul nostru măcarū ceva, ceva pe-o trēptă mai înaltă a culturai, nu se ar lăsă înșelatū de ori și cine. Cine-i chematū se înrădăcineze populului idea despre carte și învățatură? Preotulū. Cine n'o face acesta? Preotulū. Cine scutesce băcții dela scōlă? Preotulū dinpreună cu învățatorilū.

Éta d'éră cum chiar preotul bucovinénu se înfățișează ca dușmanu alu înaintării poporului. Elu scie, cunósce pré bine pericolul personalu-materialu, care ilu astéptă decă vomu cercá s'e redicámú poporul la gradul de cultură, pe care ilu merită. *)

Articolul alu doilea e „o învățatură și un sfat cu priintă“. Autorul are înaintea sa doi ómeni, unu Gavrilu și unu Constantin. Unul alérgă la vrăjitoare, s'e-i caute în bobi, celălaltu se duce la femei cu pricepere, s'e-lu descánțe. Améndoii sunt slabi și palidi. Ei pătinescú de patima beției. Ar fi timpú perdutú, s'e trecú în detaluri. Articolul chiftesce de colaviă, semnú că autorul e omú cu frica lui Dumnedéu. Sfânta scripturá o affi în fiecare pasajú. Pécátú, mare pécátú a întrebuintá sfânta scripturá acolo, unde te-ai încurcátú într'unú labirintú de cuvinte, din care încurcáturá nu poți eși și a-o pune ca surogatú cândú mintea sănátósă te părăsesce. Relativú la beția d'icú preoției bucovinene: exempla trahunt.

Articolul din urmă „altú sfatú bunú“ privește la începutú traiul de multú și traiul de astáđi. În vremile trecute erá mai ușorú de tráitú de câtú în ziua de astáđi. Dările s'au mărítú — fórté adevératú — dér mai alesú fetele și nevestele și-au schimbatú portulú. Ele pórtá fuste cumpérate în locú de cătrínțe. Autorul le sfátuesce, se rămáie la cătrínțele lorú, pe cari le sciu singure țese și se nu cumpere lucruri din tégú. Noi însé avemú altá părere, chiar contrará. O fustá cumpératá costá 80 cr., ér o cătrínță țesutá 5 fl. Ar fi mai bunú sfatulú, ca femeile nóstre s'e nu se ocupe cu țesutulú, căci ele nu potú face concurență pánzelorú străine. S'e ne aducemú numai aminte, câtú timpú se perde cu pusulú în baltá, scosulú, sghiciulatulú, meletatulú, raghilatulú, periatulú, torsulú, țesutulú și glilitulú. Unú anú întregú se duce, până își vede gospodina 30 de coți de pánză în ladá. N'ar fi mai practicú s'e le recomándámú altú lucru? Vorbimú din punctú de vedere economicú.***) — Deodatá ne isbesce autorul la gunoítulú páméntulú. Poporul cunósce folosulú gunoítulú. Autorul sfátuesce ce-i cunoscutú și ce se practicá. Numai atunci ar fi fostú sfatulú bunú, din care ar fi trasú ómenii nóstri folosú, cândú i-ar fi învățatú articolulú, la ce timpú se gunoíescá, ce felú de pâne s'e sémene și în ce locú.

Și preoții au câte 24 fálei de páméntú. Ei capétá de acea, ca ei — ómeni învățați — s'e mérgă poporului necultú cu esemplu bunú înainte, învețându-lú lucrarea raționalá a páméntulú. La acestú locú se referá cuvintele: „Nu vé uitați la faptele, ci ascultați vorbele lorú.“

Acum la rândulú meu mé védú necesitatú a dá autorului unú sfatú. S'e nu crédá D-lú literatú dela cálandariu, că ne putemú adresá cătrá poporú c'o limbá rea, idei false și c'o nelogicá fără margini. Decă nu suntemú în stare s'e producemú ceva bñnú, e mai buná tăcerea.

Dupá tóte aceste trebe se ne mirámú că acele articule le-a luatú sub scutú „societatea pentru cultura și literatura română din Bucovina“ și că acestá societate le trámite în lumea largá. X.

*) Ar fi tristú, decă, înaintându poporul în cultură, n'ar trage de aici și preoții folosú. Diferința ar fi numai, că atunci preoții ar trebui s'e fie în tóte mai superiori și câtú despre binele lorú páméntescú ne dovedesce statistica țerilorú civilisate apusene, că este încá și mai asigurată, decă poporul e mai înaintatú ca la Anglesi, la Germani și a. — Incátú privește preoțimea română bucovinéná, credemú, că cele susținute de d. corespondentú nu sunt regulá generalá, ci că o parte mare a preoților bucovineni cunosce și ímplinescú chiamarea lorú avéndú totodatá nobila năsnință de a lucrá pentru curmarea réului. — Red.

**) Ce lucru mai folositorú le-amú puté recomándá sátenelorú române din punctú de vedere economicú? Noi nu împártășimú părerea d-lui corespondentú, ca femeile nóstre s'e nu se ocupe cu țesutulú. Decă nu potú face concurență pánzelorú străine, cauza este, că n'au mijlóce suficiente și credemú, că ar fi mai practicú, ca s'e le procurámú aceste mijlóce decátú a le sfátui, s'e se lase de țesutú. Bine că o fustá cumpératá costá numai 80 cr., dér câtú duréză acestá fustá? Decă cătrínță costá 5 fl. ea și representá válórea acestá, căci e frumósă și îndecitú mai durabilá. O gospodiná harnicá țese o cătrínță într'o dí și-si face în câte-va septémáni unú costumú întregú, pe care ilu póte purtá

(Convocare.) Despártáméntulú I alu reuniunei învățatorilorú románi din districtulú alu Xlea Brașovú își va ține adunarea sa generalá Vineri la 9 (21) Marte a. c. în clasa I dela șcôla capitalá din Satulungú biserica sf. Arhangheli dela 9—12 óre a. m. și dela 2—5 óre p. m., la care sunt toți membrii reuniunei invitați a participá.

Tema de desbátutú va fi conformú concludului comitetului centralú: „Cum s'e se tracteze studiulú geografiei în anulú I și alú II de șcôla din punctulú de vedere metodicú?“

Satulungú 20 Februaru 1884 st. v.

Ioanú Dorca,
președinte.

I. Dariu,
secretarú.

Diverse.

(Compătímirea și ajutorarea între paseri.) Unú amicú alu fôei nóstre cu locuința în Iași ne descrie următorulú casú, pe care-lu recomándámú atenției celorú-ce se intereséză de istoria naturalá: „Am avutú în coliviá de mai bine de dece ani de díle unú stiglețu, care cântá fórté frumosú. În timpulú din urmă însé bietulú stiglețu, îmbétránindu, începú a gáfái. În véra trecutá am pusú cu elú împreună doi botgroși (nemț. Gimpel), unú bărbátúșu și o muerușcă. Dela unú timpú observaiú, că muerușca botgrosului nutrea pe bétránulú stiglețu, întocmai cum nutresce o pasere mamá pe puișorii síi. Și astfelú l'a nutritú regulatú pán'acum trei septémáni, cândú într'o dimi-néță muri bietulú stiglețu, și ce e mai multú, chiar mortú fiindú, venea muerușca botgrosului la elú și-l ofería nutreméntu. E remarcabilú, că o pasere s'e nutrescá pe altá pasere de nému străinú. Cátú de rarú se întéplá acésta chiar între ómeni!... De multe ori se întéplá, că stiglețulu durnea și protectórea sa venea la densusú și-lu trágea de pene. Atunci stiglețulu își căsca cioculú și tremura din aripi în tocmái ca puișorii cei micí, cândú íi nutresce mama lorú.“

(Biblioteca publicá în Craiova.) „Carpații“ comunicá, că d-na Adelina Olteanu, directórea unei distinse institúțiunii românesce de creștere de tinere fete, a luatú otárírea a secundá silințele bétránului profesorú B. Caloianú, de a fundá o adevératá bibliotecá publicá în Craiáva, dându câte-va serate musicale cu grațiosulú concursú alu mai multorú dómne și d-șóre, în acestú scopú.

(Incoronarea reginei Madagascarului.) În luna lui Novembre alu anulú trecutú, pe cândú se făceau tratári în Tamatava între Francesi și Hovasi, s'a sêvêrsítú în Antananarivo, capitala Madagascarului, încoronarea reginei Ranavolana III. Ca fatá abia de 22 de ani ea este silitá, după datina barbará a Hovasilorú, s'e se căsătoréscá cu ministrulú primú, care se aflá în oficiu. De astádatá ministrulú primú e unú unchiașu, gârbovitú de ani și de afacerile guvernului, căci 50 de ani a jucatú elú rolulú unui consorte princiaru stabilú. Faptulu, că acésta căsătoría politicá și de cabinetu nu s'a ștersú încá dovedesce, că creștinismulú introdusú de regina precedentá, na avutú efectú puternicú asupra Madagasilorú. Incoronarea, întéplátá la 22 Nov. a oferítú o mare privilește militará și o amestecáturá de elemente păgâne și creștine. Cortulú reginei purtá sentința: „D-đeu e cu noi!“ și pe masá lângá dënse se aflá o bibliá mare, frumosú legatá. Piața de încoronare nu se aflá în orașu, ci pe șesulú Mahamasina spre apusú de orașu, acolo, nnde este pétra sántá, dela care mergú optú drumuri în direcțiunii opuse. Aici își trimise regina garda de onóre, care de astádatá constá din tinerimea studiósă armatá cu scuturi și láneci. Díua încoronării sosi și fu salutatá cu salve de tunuri. Convoiulú încoronării porni. Regina ședea pe unú scaunú

10—20 de ani și ce e mai multú acestú costumú nu ese nicú odatá din modá. Cei 30 de coți de pánză din ladá țerancii române duréză cu decele de ani. ér din pánza ce-o cumpérá dela orașu peste 6 luni nu se mai alege nimicú. Románcele nóstre de pe sate, carú au cânepá și inú (flosú), potú țese 4—500 coți de pánză pe anú. O gospodiná singurá e în stare a face 200 coți, ér o familiá de 3—4 persóne póte țese pe anú până la 600 de coți de postavá. Decă scie țese pánză, învață tóte celelalte ușorú. Érna tórcé la cânepá, inú, láná, ér véra, cândú e díua mare și nu e lucru lá câmpú, țese. Cu cumpératulú dela orașu întrú lucsulú și lenca între femei. Problema timpului de față este, cum s'e se redice industria femeilorú nóstre prin procurarea de mașini, ér nu s'e se curme. Auđimú cu plăcere, că Románi din Sácelele vecine se ocupá seriosú de aceea, ca s'e aducá mașini. Dorimú ea și Románi din Bucovina s'e se intereseze mai multú pentru redicarea industriei casnice la sate. — Red.

portativá, sub o umbrelá roșiá ca foculú dreptú semnú alu demnitáții regale. Alátura cu dënse mergea cálare soșilú ei (care-i póte fi strămoșu), primulú ministru Ravoninahstrimarivo, care o conduse de mâna la pétra sfântá, unde predecesórele ei fuseserá proclamate de regine. Aici o presentá poporului. Ténera reginá párea liniștitá; numai mânilé ei tremurau și arátau iritațiunea ei interná. Ea erá îmbrácatá cu-o hainá de atlasú albú bogatú împodobítá avéndú unú șlepú de cățiva coți, ce-lu purtau șese amploiați de statú. Toți îngenuchiará, unú prințisorú de șépte ani fi fínú o scurtá vorbire și apoi merserá la a douá pétrá sfântá. Aici sub unú cortú pomposú fínú reginá ántáilulú séu cuvéntú de tronú, unú discursú fórté căldurosú, mai interesantú decátú acelea, carú emaná din consiliile ministrilorú puterilorú apusene. Ranavolana III începú cu întonarea datorințelorú sale și ale poporului. Că ea a primitú domnia preste întréga însulá; că océnulú e singura frontierá a imperiului séu și nu va cedá din elú nicú-o palmá de locú, ci-lu va apérá întregú „ca unú bárbátú.“ Și dándú cu toégulú de aurú în páméntu, strigá: „Nu este așa, poporulú meu?“ Unanimulú și detunátorulú răspunsú fú: „Izay!“ („așa e!“). Strigátele poporului, loviturile de láneci și de scuturi acompaniarú cuvintele Reginei. Ranavolana continuá asigurándú, că străinii binevoitori sunt bineveniți, și în fine declará pe Iehovah de singurulú ei D-đeu. Cuvintele din urmă le rostí cu focú. Primulú ministru răspunde la cuvéntarea ei în numele poporului. Ordinea a fostú esemplará deși erá de față o mulțime de aprópe una jumétate de milionu.

Cerculú Th. Sidoli la Pórta Vámii.

Astáđi Miercuri în 5 Marte 1884.

Inceputulú la 7 1/2 óre sérá.

Representațiune briliantá

pe terémulú artei mai înalte de căláriá, a dresurei de cai, gimnasticá de ecuilibrísti, Ballet și pantomime.

Piese principale ale programului, fórté bogatú, sunt:

A duoa debutare a ecuilibrístului Blondin (Rival). Presentarea celor 7 armásari de Treken de cătra d. directorú Th. Sidoli. Producțiunii ecuilibrísticé unice de Mister Etkar și Adela.

La finea reprezentației:

Butnari delá St. Clud.

Máne Joi în 6 Marte 1884. Inceputulú la 7 1/2 óre sérá.

Prima debutare a așa numíților Copii miraculoși

Frații Alfredú și Ervinú Ferroni

cu gimnastica lorú admirabilá pe trapezulú volantú (în acésta etate încá ne mai pomenítú.)

Onor. publicú este invitatú de a participá în numéru câtú mai mare cu tótá stima.

Th. Sidoli, directorú.

Cursulú la bursa de Viena

din 4 Martu st. n. 1884.

Rentá de aurú ungará 6% 121.85. Rentá de aurú 4% 90.75. Rentá de hárthiá 5% 88.20. Imprumutulú căilorú ferate ungare 141.75. Amortisarea datoriei căilorú ferate de ostú ung. (I-ma emisiune) 95.60. dto (II-a emisiune) 116.50. dto (III-a emisiune) 100.25. Bonuri rurale ungare 100.75. Bonuri cu el. de sortare 100.25. Bonuri rurale Banat-Timișú 100.—. Bonuri cu el. de sortare 99.75. Bonuri rurale transilvane 99.60. Bonuri croato-slavone 100.—. Despágubire p. dijma de vinú ung. 97.50. Imprumutulú cu premiú ung. 115.55. Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului 113.40. Rentá de hárthiá austriacá 79.65. Rentá de arg. austr. 80.65. Rentá de aurú austr. 101.25. Losurile din 1860 135.70. Acțiunile băncei austro-ungare 843.—. Act. băncei de creditú ungare 320.50. Act. băncei de creditú austriace 315.60. Argintulú — Galbinú împérátescú 5.71. Napoleond'ori 9.60. Márci 100 imp. germ. 59.15 Londra 10 £ sterlinge 121.45.

Bursa de Bucuresoi.

Cota oficialá dela 18 Februaru v. 1884.

Renta română (5%)	Cump.	93 1/2	vënd.	94
Renta rom. amort. (5%)	"	94 1/5	"	95
" convert. (6%)	"	98	"	99
Ímpr. oraș. Buc. (20 l.)	"	32	"	33
Credit fonc. ruralú (7%)	"	102 1/4	"	102 3/4
" " " (5%)	"	92 1/4	"	91 1/2
" " urbanú (7%)	"	101 3/4	"	102 1/4
" " " (6%)	"	98	"	98 1/4
" " " (5%)	"	88 7/8	"	89
Banca naționalá a României	"	1382	"	—
Ac. de asig. Dacia-Rom	"	378	"	—
Aurú " Naționalá	"	257 1/2	"	—
Aurú " " "	"	3.70	"	3.90
Banenote austriace contra aurú	"	2.09	"	2.10

Editorú: Iacobú Mureșianu.

Redactorú responsabilú: Dr. Aurel Mureșianu.

Tipografia: Ioanú Gótt și fiú Henricú.